

1897-04-08

þÿ — 25 œ ± Á Ä ¯ ¿ Å

þÿ • Á µ Å ½ · Ä ¹ º ì Á ì³ Á ± ¼ ¼ ± C o o p 2 0 0 2

Library of Neapolis University Pafos

<http://hdl.handle.net/11728/11045>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Γενικά

Εορτασμοί
Κωπος → Κρήτην

Εθν. Κινήμα

Γ. Ι. Φιλήμων

Ελ. Προξενίου

Σπυρ Μενάρδος

Λυπαυδέου

Μαριανος Β'

Φ. Ζαννέτος

Η 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ουδέποτε, από της καθιερώσεως της 25ης Μαρτίου ως εθνικής ημών εορτής μέχρι τουδε ήσθάνθη ο Έλληνισμός μείζω συγκίνησιν και ένθουσιασμόν, άγων την πανήγυριν ταύτην, διότι και ουδέποτε μεγαλοπρεπέστερον πρόγραμμα της τελετής κατεστρώθη. Ο υπό την κλαγγήν των όπλων και την βροντήν των πυροβόλων πανηγυρισμός τοιαύτης εορτής υπό του έθνους ολοκλήρου, έχοντας τά όπλα εις τάς χείρας, μαχομένου ένδόξως έν Κρήτη και έτοιμου έν τη ήπειρω να έπιτεθή άκαθέκτον κατά του προαιωνίου Ιχθρού, κατά της άγρίας βρβαρότητος, της άπεχθούς δουλείας, ύπερ της γλυυτάτης έλευθερίας, είνε τό άριστον πρόγραμμα της εθνικής ημών εορτής, όπερ μάς έχάρισεν ή λεόντοθυμος Κρήτη, γράψασα τουτο έν ταίς ένδόξοις δίλτοις της Ιστορίας ημών μέ την λόγχην της, βάμμένην εις μελάνην αίματος. Καπνός πυρίτιδος παρά τόν του λιθανωτού, ό θούριος της πολεμικής σάλπιγγος μετά των ψαλμών του ήρώως αναπέμπουσί τό ήδύτερον άρωμά και την μελωδικωτέραν άρμονίαν, τά άρμόζοντα εις εορτασμόν ημέρας ευαγγελισμού σωτηρίας του ανθρώπου και άναπετάσιως της σημαίας της Έλευθερίας του Γένους.

Και ό βωμός της Έλληνικής Έλευθερίας δέν έλησμονήθη έν τώ προγράμματι της τελετής υπό της ήρωίδος Κρήτης. Απειδώσ, πρό πάντων έξ ίδίων της, διά πολλοστήν ταύτην φοράν, προσέφερεν έν όνόματι του Έλληνισμού την εκατόμβην της. Και ή κνίσσα των, εις τό ιερόν του βωμού πύρ προσφερθέντων δλοκαύτωμα, Ιφαίδρυνε μέν τούς φίλους της Έλευθερίας άπανταχού του κόσμου, άλλ' έφερε παραζάλην εις τόν νοϋν των περιφρονούντων τούς ύπερ έλευθερίας μαχομένους

λαούς και τοὺς ἡγάχατε ἵνα ἐκτοξεύ-
σωσι ὄσους ἂν εἶχον αὐτοῖς ἔτι ἀπο-
μείνη μυκτηρισμούς, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν
σαρκῶν τῶν θυμάτων ἀναλάμψαν θεῖον
πῦρ κατέδειξεν εἰς τὰ ὄμματα πάν-
των, ὅτι ἐν τῇ στενῇ αὐτῇ γωνίᾳ τῆς
γῆς, τῇ οἰκουμένῃ ὑπὸ τὸσῶ μικροῦ λαοῦ
προώρισται φαίνεται ἄνωθεν νὰ τελεῶν-
ται ἔργα μεγάλα. Ὑπὸ τίνων; ἀφίνο-
μεν τὴν ἀπάντησιν εἰς τοὺς περιφρονη-
τάς μας. Εἶνε ἡ μόνη ἀνιὰ καταδί-
κη, ἥ τις δύναται νὰ τοῖς ἐπιβληθῇ.

Ὁ πανηγυρισμὸς τῆς 25ης Μαρτίου
ἐγένετο καὶ ἐφέτος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πό-
λει μετ' ἐθουσιασμοῦ ἀνωτέρου πάσης
περιγραφῆς, ἔδ. Λαῖς, διὰ τῆς πανοδή-
μου καὶ ἐπιβλητικῆς ἐχθρῶσεως τῶν

ἔθνικῶν του πόθων, διεπίστωσεν ἀκόμη
ἅπαξ ὅποια ἀκαταμάχητος δύναμις
συγγρατεῖ αὐτὸν ἀρρήκτως πρὸς τὴν
Μεγάλην Ἑλληνικὴν Φυλὴν. Τὴν 10
ῶραν τῆς πρωῆς ἐψάλη ἐν τῷ ναῷ
Ἁγίου Λαζάρου ἀρχιερατικὴ δοξολο-
γία. Πικρὰ προσήλθον τὰ πλήθη, πα-
ρίστατο δὲ καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς
Ἑλευθέρας Πατρίδος. Μετὰ δέησιν
τῆς Α. Παν. τοῦ Μητροπολίτου, ὁ
διευθυντὴς τῆς παρ' ἡμῖν Ἑλληνικῆς
Σχολῆς κ. Σίμος Μενάρδος ἀπήγγει-
λεν ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει τὸν κατω-
τέρω καλλιτεχνικώτατον λόγον :

«Θούριον ἀντὶ πανηγυρικοῦ, παῖαν
μᾶλλον ἀντὶ λόγου—ὡς εἰς τοῦ Πυ-
θαγόρου τὸ πάλαι τὴν Σχολὴν—ἤρ-
μοζε νὰ χαιρετίσῃ τὴν ἀνατολὴν
τῆς σήμερον ἡμέρας. Ἐλθετε μᾶλλον
νὰ ψάλλωμεν ὁμοῦ τᾶρειμάνια πολε-
μιστήρια τοῦ Ρήγα καὶ τὰ πολεμο-
χαρῆ ἐμβετήρια τοῦ Τυρταίου, τὸν ἀ-
θάνατον ὕμνον εἰς τὴν Ἑλευθερίαν
τοῦ Σολομοῦ, καὶ τὸν σεπτὸν ἀκάθι-
στον ὕμνον τοῦ Σεργίου. Ἀλλὰ μὴ λη-
σμονεῖτε πρὸ παντός τοὺς Πέρσας τοῦ
Αἰσχύλου. Ἐκεῖ ζῆτει, φυλὴ πολυπα-
θῆς, τὸ παλαιὸν Σουᾶσμα! Ἐτε παῖ-
δες Ἑλλήνων, ἐλευθεροῦτε πατρίδα, ἐ-
λευθεροῦτε δὲ παῖδας, γυναῖκας, θεῶν
τε πατρῶων ἔδη, θήκας τε προγόνων,
νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.»

Οἴμι καὶ σήμερον, παῖδες Ἑλλήνων, ὑπὲρ αὐτῶν τούτων, ὑπὲρ τούτων πάντων πρόκειται ἀγών. Ὑπὲρ τῶν γυναικῶν τῆς Κρήτης τῶν λιμωτισσῶν, ὑπὲρ τῶν παίδων αὐτῆς τῶν ἐκθέτων, ὑπὲρ τῶν τάρων τῶν προγόνων τῶν ἱερῶν, ὑπὲρ τῶν ναῶν τέλος, ναὶ τῶν ναῶν τοῦ πατρῷου ἡμῶν Θεοῦ, οὓς κρημνίζουσιν εἰς ἱερίπια σταυροφόροι χριστομάχοι.

Τῷ ὄντι τὴν φεραν αὐτὴν εἰ ἐπιδραμεῖς δὲν εἶναι Ἀσιάται. Ὡς δώδεκα αἰῶνας μετὰ Χριστὸν καταβαίνουσι καὶ πάλιν ἐξ Εὐρώπης. Οὗτοι ἱέρσαι καλοῦνται, οὗτοι Τούρκοι, ἀλλὰ Βάνδαλοι καὶ Σκῦθαι. Ἡ μᾶλλον ἀλλοίμονον δὲν εἶνε πλέον σήμερον τισούτοι! Εἶνε Βάνδαλοι, ὧ διήνοιξας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης, ὧ πατρὶς τοῦ Λασκάρως καὶ τοῦ Μουσούρου, εἶνε Σκῦθαι, οὓς ἐβάπτισας, Ἑλλάς τῶν δύο Αὐτοκρατόρων, Κωνσταντίνου καὶ Βασιλείου, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ καταβαίνουσιν, ὡς δῆμιαι, νάποσπάσωσιν αἰμόφυρτον ἀπὸ τῶν ἀγκαλῶν Σου τῶν μητριαῶν τὴν ἀκριβὴ Σου κόρην, ἣτις ἀποκαμοῦσα, λέγεις, ἐξ αἰῶνας νὰ νικᾷ, ἔπεσε σφαδάζουσα πρὸ τῶν ποδῶν Σου, καὶ νὰ τὴν σῶσιν ὅπου θέλουσι, μόλις ἀνήγειρες αὐτὴν, μόλις ἐπίθεσες τὸ φίλημα Σου τὸ ζωγόνον εἰς τὴ μίτωπόν της, τὴ δαφνοστερὲς, ὅπερ δὲ ἰσχυσε νὰ κηλιδῶσῃ οὔτε μανία Σαρακηνῶν, οὔτε ὕβρις Ἑνετῶν, οὔτε Τούρκων βλασφημία.

Καὶ ἔρχονται ὑψοῦντες ὑπούλως εἰς τοὺς ἰστούς των τῶν σταυρῶν, ἵνα σφενδονήσωσιν εἰς τὰ μύδρους αὐτοί. οὔτοι κατ' αὐτοῦ, ἔρχονται κηρύττοντες ἰσότητα, ἵνα καταρρίψωσι κατόπι τὴν σημαίαν τηςδρθῆν, ἔρχονται εὐαγγελιζόμενοι τὴν κρητικὴν ἐλευθερίαν καὶ ζητοῦσιν ἔπειτα ν' ἀγοράσωσιν αὐτὴν ἀντὶ τεμαχίου ἄρτου διὰ τὰ τρίμοντα χεῖλη τῶν βρεφῶν.

Ρίθθητι λοιπόν και πάλιν εις ἀγῶ-
να θαυμαστὸν ὑπὲρ τοῦ δικαίου τῶν
λαῶν, ὦ πατὴρ τῆς ἐλευθερίας, «τῆς
ἐλευθερίας σπεῦσε μονομάχος ἀκου-
στή» και ξιφούλησε και πάλιν. Δὲν
βλέπουσιν, ὅχι, πρῶτην φορὰν τὰ κύ-
ματά σου, τάρροστερῆ, κολοσσούς
ἐπ' αὐτῶν κυλιόμενους. Ἦλθον και
παρῆλθον, ἢ κατῆλθον βάρεις εις τὸν
βυθόν των Πέρσης και Ἀραψ και Ἐνε-
τός και Αἰγύπτιος. Οὐδὲ θα σεισθῆ
πρῶτην φορὰν τὸ ἔδαφός σου τὸ ἱερὸν
ἀπὸ βήματα βαρβάρων. Ἀλάριχος και
Μοροζίνης ἠρείπωσαν ἤδη τὸν Παρ-
θεῶνα και Βαλδουίνος και Μωάμεθ
ἔμειναν τὸ στιλπνὸν δάπεδον τοῦ ναοῦ
τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας.

Ἐάν πλέωσι κατὰ Σοῦ οἱ καρχα-
ρίαί των θαλασσῶν, ἵνα κλείωσι τὰ
κυματοχαρῆ σου πλοῖα μακρὰν τοῦ
στενοῦ τῆς Σαλαμίνος, ἄς ἴδωσιν ὅτι
δὲν ἴσθμευον ἀδιδρακία τόσον χρό-
ιον παρ' αὐτήν. Ἄν σκοποῦσι ν' ἀ-
πεκέψωσιν οὕτω τὴν χεῖρά σου τὴν
δεξιάν, δὲν θά διστάσης, ὅχι, ὦ πα-
τὴρ τοῦ Κυναιγείρου. Κινεῖς τὴν ἀρι-
στεράν, και ἂν πίσση και αὐτῆ, πολε-
μεις διὰ των ὀδόντων.

Και τέλος ἂν τύχη ὁ προκείμενος
ἀγὼν νὰ εἶναι και ὀυστατος, ἂν πρό-
κειται ἡ Νίκη ν' ἀποπτηῆ διὰ παντός
των Ἀθηνῶν, ἂν πέρωται νὰ κυλι-
σθῆς και Σὺ, μητερ ἔνδοξε, σφίγγουσε
τὴν ἔνδοξόν σου Κρήτην, — γνωρίζετε
ἀμφοτέραι πῶς πίπτουν. Και ἂν ἐχά-
θη μία σπαρτιατικὴ ἀσπίς ἀπὸ τὰς
Θερμοκύλας ἢ τὸ Βασί, θά μένη και
εἰς σπινθήρ εις τὴν χώραν τοῦ Καψά-
λη και τὴν γῆν τοῦ Ἀρκαδιοῦ. Ἄν
φέρεσαι παράτολμος, ὡς σ' ἀπειλεῦσι,
κατὰ κρημνῶν, θά πηδήσης ὡς Σου-
λιώτισσα, Ἑλλάς, και θά πύσης βασι-
λικῶς, ἂν πέρωται, Ἑλλάς μου, ν' ἀ-
ποθάνης.

Ἄλλα πρὸς Θεοῦ, τί ἐορτάζομεν σήμερον; «Σὲ ἐορτὴ ἐορτῶν, ἢ πανηγυρι πανηγύριων». Καὶ ἀποκλαίωμεν ἔπειτα ὀλιγόπιστοι, ὡς οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, τὴν Ἑλλάδα; βλασφημία, μὰ τὴν σπάθην τοῦ Καραϊσκού, μὰ τοῦ Κανάρη τὸν θαυλόν. Καὶ νεμί-

ζω, ὅτι πλαταγεὶ χαρμόσυνος ἢ χυρόλευκος ἐκεῖ μυρτοστέρης, ἧς τελοῦμεν τὰ γενέθλια. Καὶ μοι φαίνεται ὅτι ἀκούω μυρϊστόμον κραυγῆν. Εἶν' αἱ ἀθάνατοι ἰσχαὶ Μιλτιαδῶν· μυρίων, τοῦ Ἀνδρίτσου ἀπὸ τὸ Χάνι, τοῦ Δουβουνιώτου ἀπὸ τὰ Βασιλικά, τοῦ Κολοκοτρώνη ἀπὸ τὰ Δερβίτια, τοῦ Ζαίμη ἀπὸ τὴν Ἀκράταν, τοῦ Μπότσαρη ἀπὸ τὸ Καρπενήσι, τοῦ Βάσου ἀπὸ τὴν Εὐβοίαν, τοῦ Γρίβ' ἀπὸ τὸ Παλαμῆδι, τοῦ Δράκου ἀπὸ τὴν Σκάλαν, τοῦ Γούρα ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν, τοῦ Καραϊσκού ἀπὸ τὴν Ἀράχωβαν, τοῦ Ἰψηλάντου ἀπὸ τὴν Πέτραν. Καὶ ἀντιλαλεῖ μακρόθεν τὸ πῆλαγος ἀπὸ τὸ φουδερὸν ὄνομα τοῦ Μισούλη. Καὶ σελαγίζει τὸ Αἰγαῖον ἀπὸ πυρσούς, οἵτινες δὲν ἐθάμβωσαν μόνον τοὺς βαρβάρους, ἀλλ' ἐπέληξαν καὶ τὰς Μούσας Βυρῶνων καὶ Οὐγῶ, καὶ θά θαμβῶνουν ἰσαεὶ τὸ ὄμμα τῆς ἱστορίας. Καὶ εἰς τὰς δόξας ταύτας τὰς νέας προστίθενται ὀξείαι παλαιαὶ κατ' ἀδιάκοπον σειρᾶν, αἰῶνα πρὸς αἰῶνα. Καὶ παρελαύνουσι πρὸ ἡμῶν ἑλιγιωδῶς ἀρματωλοὶ πολεμικοὶ καὶ κλέριται ἀτίθασσοι καὶ στρατηγοὶ δαρνοστερεῖς καὶ αὐτοκράτορες τροπαιοῦχοι καὶ ἀκόριστοι κατακτηταὶ καὶ ἥρωες ἀνυπότακτοι, ἀλλὰ μετ' αὐτῶν καὶ μάρτυρες ἀληθινοὶ καὶ θύματα ἀθῶα. Καὶ βοήθριαμεικὴ ἀνέρχεται ἀπὸ παντός ἑλληνικοῦ κύματος. Καὶ ἰδὼ ἔτι, εἰς τοὺς Κιτίου τὰς ἀκτὰς, ἀκούω, —ναὶ ἢ ὄχι;— τὴν ἐπιθανάτιον τοῦ Κίμωνος φωνήν.

Ἄλλ' εἰς τὰς βαιὰς ταύτας παρορμη-
σεις τῶν προγόνων, προγόνων εὐκλειᾶν,
ἀλλ' οὐδὲν ἤδη δυναμίνων, ἀποκρίνου-
ται καὶ σθεναραὶ στιβαρῶν στηθῶν ἱ-
πευρημίαι. Δεκακισμύριοι μαχηταί,
πάνοπλοι νεαροί, κραδαίνοντες ἀνυπό-
μονοι τὸ ξίφος, καὶ προκαλοῦντες τὸν
ἐχθρὸν, συνάπτουσιν εἰς τὸ « Ἄμμες
πόκ' ἡμῖς » ἐκεῖνο τῶν νεκρῶν καὶ φαι-
δρὸν « Ἄμμες δὲ γ' εἰμὲν, αἱ δὲ λῆς
αὐγάσδεσσ, ἡμεῖς εἰμεθα νῦν, δοκίμασε
ἂν θίλῃς. Καὶ ὑποδέχονται ἑξαλλοὶ
καὶ ἐπιურημοῦσι βροντωδῶς ξανθὸν
τινα ἱππία. Καὶ ἀντιβᾶ ἐκεῖθεν ὁ Ὀ-
λυμπος, καὶ σείεται, λέγεις, ἐκ τῶν
κραυγῶν, ὡς νὰ τὸν σείη νείος Ζεὺς ὑ-
ψιβρεμίτης, κατανεύων εἰς τὴν Θέτιδα
τὴν ζητοῦσαν τοῦ Ἀχιλλέως τὴν τι-
μὴν.

Τὸ μεσονύκτιον τῆς τελευταίας πρὸ
τῆς ἀλώσεως τῆς Πόλεως νυκτὸς ἀ-
νέβη σκυθρωπὸς ἐπὶ τοὺς πύργους τῶν
τειχῶν ὁ Αὐτοκράτωρ. Καὶ κατώπτευ-
σεν ἐκεῖθεν πέλαιος φωτός. Ἐώραζον
οἱ ἄπιστοι. Καὶ προαίσθημα βαθὺ ἐπί-
εσεν ὡς ἐριάτης τὴν ψυχὴν του. Καὶ
θετὴν ἱπαύριον — ἐνῶ οἱ κώδωνες
τῶν ἐκκλησιῶν, αἷτινες ἦσαν ὑπερπλή-
ρεις, ἔκρουον τὸ κρουτικὸν ἴδρυον — εἶπα

ὤρμησεν ἡ ὠρμημένη ἐκείνη ἀγέλη,
παρρασυρθεὶς ὑπ' αὐτῆς, κατέβη τοῦ ἱπ-
που ὁ βασιλεὺς, καὶ φράσις ἀπογνώσε-
ως ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἱερά του χεῖλη. Οὐκ
ἐνι τις τῶν Χριστιανῶν τοῦ λαβεῖν τὴν
κεφαλὴν μου ; »

Ἡ κεφαλὴ Σου ἐπίεσεν ἐν μίῳ χι-
λίῳν κεφαλῶν, αἰοῖδιμε βασιλεῦ, ἀλλὰ
τὸ στέμμα Σου δὲν ἐκυλίσθη μετ' αὐ-
τῆς, ἐνδέκατε Κωνσταντίνε. Τὸ ἤρπα-
σε, νομίζομεν, εἰς τοὺς δυνάστας ἀποπτάς
καὶ τὸ κρατεῖ ἐπὶ τῆς Πίνδου, ὁ δικέφα-
λος ἐκεῖνος τῶν πεδίων Σου ἀετός. Καὶ
τὸν ἵππον Σου, ὅθεν κατῆλθες, νομίζο-
μεν, ὅτι ἀνέβη ὁ φρουρῶν πρὸ τῶν συ-
νόντων Κωνσταντίνος. Καὶ δάκνει ἀνά-
θεκτος ὁ ἵππος τοὺς χαλινούς, ἀνυπό-
μονος νὰ πηδήσῃ τὸν Ἀραχθὸν, νὰ δι-
αβῆ ἐκεῖθεν τοῦ Ἀλιάκμονος, νὰ πε-
ράσῃ πέραν, πολὺ πέραν τοῦ Ἀξίου.

Καὶ ἐνώπιον τοῦ ἱεραίου τούτου
θεάματος, προφιλοῦς ὄραματος δώδε-
κα ὄλων γενεῶν, εἶναι καὶ σήμερον ὑ-
περπλήρεις τῶν Ἑλλήνων οἱ ναοί. Ἄλλ'
ἐνῶ καὶ νῦν περιστοιχίζουσιν ἡμᾶς ὠ-
ρυόμεναι τῶν ἰσχυρῶν ἀγίλαι, παρρηώ-
μεν τοὺς κινδύνους καὶ δὲν ἔχομεν περί-
λυπον, ἀλλ' ἐλπίζουσιν ψυχῆν. Οὐδὲ
κρούουσιν οἱ κώδωνες ἡμῶν τὸ κρουσι-
κίνδυνον, ἀλλ' εὐχ ἦττον σφοδρῶς σειεῖ
τὰ στήθη μας παλμός, καὶ χαρμόσυ-
νος ἀντὶ λιπόφυχος, ἐνθουσιώδης ἀντὶ
ἀπιλπής, σჩίζει τοὺς λάρυγγας κραυ-
γή:

Ζήτω ἡ Ἑλληνικὴ πατρίς!

Βροντώδεις, ζητωκραυγαὶ συνώδευ-
σαν τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ρήτο-
ρος, ἄσματα δὲ ἰθνηκὰ ἔφαλον ἐμμελῶς
αἱ μαθήτριάι τοῦ Παρθεναγωγείου καὶ
οἱ μαθηταὶ τῆς Δημοτικῆς Σχολῆς.
Μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς ἡ Α. Π.
ὁ Μητροπολίτης καὶ πλείστοι πολῖται
ἐπισκέψαντο κατ' οἶκον τὸν Κύριον
Πρόξενον, δὲν ὁ παρ' ἡμῖν ἰατρός κ. Φ.
Ζαννέτος προσεφώνησεν εὐτῶ καταλ-
λήλως:

ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΣΕΝΕ,

Βλέπετε, ὅτι ἀθρόοι συνωστίσθημεν
ἐνταῦθα; δὲν εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς οἱ
περὶ ὑμᾶς συνηγμένοι, εἶνε πάντες οἱ
ἀπανταχοῦ τῆς Νήσου Ἑλληνες, γυ-
ναῖκες καὶ ἄνδρες, μικροὶ καὶ μεγάλοι
νοερῶς ἐδῶ ἐν ἀγνωστάτῃ κατανύξει
τὴν ἱεράν πανηγυρίζοντες πανηγυριν
μετὰ τοῦ κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην
ἀντιπροσωπεύοντος τὸ ἰθνηκὸν ἰδεῶδες.
Ναί! εἶνε ἐδῶ πάντες, καὶ οἱ ἀπόντες
καὶ μακρὰν, ὡς καὶ ἡ ἡμετέρα πατρίς
Κύπρος καίτοι πολιτικῶς μακρὰν τῆς
Ἑλλάδος, εἶνε ὁμως πάντοτε ἐκεῖ. Ὑ-
μεῖς Κύριε, Πρόξενε, τὸ βλέπετε, τὸ
μαρτυρεῖτε, δὲν ἔχει εὐτῶ;

Ἐάν, Κύριε Πρόξενε, αισθάνεσθε σήμερον τὸν αἶρα μας πνιόντα σφοδρότερον, τὰ ρεύματά του ἄρμητικώτερα, ὧ δὲν πταίει αὐτός· εἶνε τὰ κύματα, ἅτινα ἐγείρονται ὑπὸ τῶν ζωηροτάτων παλμῶν 150 χιλ. Ἑλληνικῶν καρδιῶν μανιωδῶς σκιρτώσων ἐν τοῖς στέρνοις ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Ἡ ἡμέρα αὕτη, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τῆς 25ης Μαρτίου. . . τίνος Ἑλληνοῦ, ὅπουδῆποτε γῆς καὶ ἂν εὕρισκῆται, τὸν νοῦν διερχομένη ἢ ἀνάμνησις τῆς ἡμέρας ταύτης δὲν τοῦ φέρει διαχίουςα ἐφ' ὄλον αὐτοῦ τὸ σῶμα τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο ρίγος τοῦ ἐθουσιζμοῦ, δὲν τὸν στα-

ματᾶ, τὸν ἀποχωρίζει ἐντελῶς ἀπὸ τοῦ πατρῶν, ὅπως τὸν μεταφέρει ὀλόψυχον ἐκεῖ, εἰς τὸ 21 εἶνα, ἵνα ἐν τῇ ἱερᾷ τῆς φαντασίας του ἐιστάσει ἰδῆ οἰονεὶ β-φθαλμοφανῶς ἀναπαριστώμενον τὸ ἀπαράμιλλον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγενεσίας δράμα· νὰ ἴδῃ τὸ ἐκπληκτικόν θέαμα τῆς πάλης δύο γιγάντων, τοῦ μὲν γίγαντος ἐν τῇ ὕλικῇ ἰσχύει, τοῦ δὲ, ὅσω μᾶλλον μικροτέρου τοῦ ἀντιπάλου του, τόσω μᾶλλον διὰ τὴν τόλμην καὶ γενναϊότητα, μεθ' ὧν κατήλθεν εἰς τὸν ἀνισὸν ἀγῶνά ὄντως γίγαντος;

Ἀληθεὶς γίγαντες τῆς ἐλευθερίας ἱκεῖσι καὶ γιγάντια κατώρθωσαν. Δικαία δ' ἦ εἰς τιμὴν αὐτῶν ἐπίτιμος αὐτῇ ἐθνικῇ ἑορτῇ, καθ' ἣν οὐμπαν τὸ Ἑλληνικὸν ἐν ἱερᾷ μεταρσιώσει ἀνυψούμενον ἔρχεται εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τὰς ψυχὰς ἐκείνων, ἀνανεοῦν τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὅρκου τοῦ πολέμου κατὰ τῆς τυραννίας μέχρις ὀλοσχεροῦς καταλύσειώς της, ὅν ὡς σήμερον ὤμοσαν μὲν λεῖνοι, ἀλλὰ καὶ εἰς ἡμᾶς ἐκληροδότησαν αὐτό. Μεθ' ὑπερηφανίας δὲ σήμερον ὁ Ἑλληνισμὸς δίδει ἐμπρακτον ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι δὲν ἐγένετο ἐπιλήσιμων τοῦ κληροδοτηθέντος ὅρκου, διότι τὸ Ἑλληνικὸν πυροβόλον καταρρίπτει τὴν ὑπερφίαλον τυραννίαν ἐν Κρήτῃ, ἱστραμμείον δὲ κατὰ τοῦ στήθους της αὐτοῦ ἔχον καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἡπείρῳ τὸ χαιρὸν αὐτὸ στόμιον ἐτοιμὸν ὅπως ἐσφενδονίσῃ τὸν θάνατόν της.

Κύριε Πρόξενε. Καί ἡ Κύπρος, ὡς σύμπας ὁ Ἑλληνισμός, ἐν τῷ Πανελληνίῳ κατὰ τῆς τυραννίας ὄρκω συμπεριλαμβανομένη, ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ στιγμῇ σᾶς βεβαιοῖ καί δι' Ἑμῶν πάντας, ὅτι ἔχουσα πλήρη τὴν συναίσθησιν τῶν πρὸς τὴν Μεγάλην Πατρίδα ὑποχρίσεών της, δὲν θὰ ὑπερῆρη ἐν τῷ εὐγενεῖ ἀγῶνι, ὃν ἐνδόξως ἤρχισαν ἐκεῖνοι, εἰς μνήμην τῶν ὁποίων πανηγυρίζομεν σήμερον.»

Εἰς τὴν ὡραίαν ταύτην προσφώνησιν τοῦ φιλοπάτριδος ἀνδρος ὁ Κύριος Φιλήμων ἀπήνητησεν ἐνθουσιωδῶς ὡς ἑξῆς :

«Οἱ λόγοι Σου, πατριωτικώτατε φίλε, εἰ πλήρεις σθίνους καὶ ἀγνοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἠλέκτρισαν πράγματι τὴν καρδίαν μου, θεωρῶ δὲ τούτους ὡς τὴν ἀδελφὸν ἔκφρασιν τοῦ κρατοῦντος ἀπανταχοῦ Ἱεροῦ Πανελληνίου αἰσθήματος, προαγγέλλοντος τὴν Ἀνάστασιν ὁλοκλήρου τοῦ Γένους. Ἐν ταῖς κρίσεσιν τῆς Πατρίδος σιγμαίς τριαδταν' ἀκούσω ἀνίμενον παρὰ Σοῦ, διὰ τῆς σθεναρᾶς φωνῆς Σοῦ ἐκδηλοῦντα ἰπιχαρίτως τὸν ἅγιον ἐνθουσιασμόν τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων, τὰ τέκνα τῶν ὁποίων πρὸ ὀλίγων ἑπτῆμερῶν προεπίψαμεν ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ καὶ θὰ προεπίψωμεν αὖριον καὶ μεθαύριον ἔτι πλείονα, ἐνθουσιῶντα εἰς τὴν ἰθυσώτερον πρόσκλησιν τῆς Πατρίδος. Ἐθελούσιοι στρατιῶται τοῦ ἀγῶνος Σου, Ἑλλάς μου γλυκεῖα, πανταχόθεν σπεύδουσιν εἰς τὰς ἀγκάλας Σου θαρραλία καὶ ἀθρόα τὰ διεσπαρμένα τέκνα Σου, διότι ἡ φωνὴ Σου δὲν εἶπε ἢ τῆς βρώσεως ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀλλὰ φωνὴ ἐνθουσιώσεως, φωνὴ ἀστηχοῦσα εἰς τὰ πάλλοντα καὶ σπριγγόντα τῶν Πανελλήνων σιτήθη.

Ἡ Ἀγία τῆς σήμερον ἑορτὴ τῆς
25 Μαρτίου 1821 ἀναμνηστικὴ ἡμῖν
τὴν ἐπὶ τὴν πεποιθησὶν ἀραδαυτον
πίστιν τῶν Πατέρων Μας, πονίσχυ-
ρον τότε αὐτοκρατορίαν ἐπὶ Ἰνναετιαν
ἐλόκληρον καὶ κατὰ γῆν καὶ ἐν μέσῳ
τῶν κυμάτων καταπολεμησάντων, ἀ-
ναδειξάντων διὰ τὴν οὖν ἐλευθέραν Ἑλ-
λάδα τὸ παλλάδιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ,
τὸν ποθεινὸν ἀστὲρα τῆς μελλούσης
ἔθνοπορείας. Τὴν λατρευτὴν ἡμέραν
τῆς 25 Μαρτίου πολλοὶ τοῦ λόγου
καὶ τῆς γραφίδος ἀριστεῖς ἐν διαστή-
ματι τριῶν τετάρτων αἰῶνος ὑμνησαν
ποικιλοτρόπως. Τὴν σήμερον ἔμως, δε-
δοξασμένη ἡ ὥρα, ἀντὶ λόγων καὶ
ποιήσεων, ὑμνεῖ ταύτην ὁ εἰς τὰ Σύ-
νορα Ἑλληνικὸς Στρατὸς μεθ' ἑκατὸν
χιλιάδων λεγγῶν καὶ οἱ ἀνδρεῖοι τῆς
Κρήτης μαχεται ἐκ τῶν Λευκῶν ὀ-
ρέων προαγγέλλουσι βεβαίαν τὴν ἐνό-
τητα τοῦ ἔθνους ἐλοκλήρου, ἐλό-
γημένη ἡ σιγμῆ, δὲν ἀργεῖ αὐτῆ.
Ἀρᾶς πολυμιστῶν οἱ πατέρες ἡμῶν
αὐτοὶ μόνοι ἀνέδειξαν τὴν Πατρίδα ἐ-
λευθέραν, αὐτοὶ εἰσὶν οἱ ἐργάται τοῦ
εἰδουλλίου τῶν νεωτέρων χρόνων, αὐ-
τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοὺς ἐσεβάσθη
καὶ ἐδικαίωσεν ἡ Εὐρώπη, ἥς τὴν εὐ-
γνώμον' ἀνάμνησιν μας τοῦ Ναυαρί-
νου ἡμαύρωσεν ἡδὴ ὁ ἀποκλεισμός
καὶ βομβαρδισμός τῆς ἡρωίδος τῆς
Μεσογείου.

Θάρρος, ἀδελφοί! Καὶ ἂν ὑπὸ τῶν
ἰσχυρῶν τῆς Γῆς πιέζεται ἡ ἐλευθέρη
Πατρίς, ἠρωμένως πλὴν ἀντεπεξέρχε-
ται κατὰ ἐξ ἰγάντων, καὶ ἡ νίκη ἐσι-
ταὶ ὑπὲρ τοῦ δικαίου Μας. Οἰασθῆποτε
συμφορᾶς καὶ ἀνύπστη ὁ Ἑλληνισμὸς
πάντα, ὡς φοῖνιξ, ἀναθάλλει ὑπὲρ
τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Οι πιέζοντες δὲ ἡμᾶς ἰσχυροὶ ἐλη-
σιμόνησαν, φαίνεται, ὅτι ἡ ἐκδηλοῦσα
τὴν μὴνιν τῶν στοιχείων καταιγίς,
σεισομένη τὴν κάλαμον, κατακρημι-
ζει τέλος τὰς ὑψηλόφρονας δρῦς.

Ζήτω τὸ Ἔθνος.

Ζήτω ὁ Βασιλεύς.

Ζήτω ἡ Πανελληνίος Ἐνωσις!

Εὐχαὶ ὑποκάρδιοι καὶ ζητωκραυγαὶ
ἐκδέχθησαν τοὺς λόγους τούτους μεθ' ὃ
προσεφερθῆ τοῖς περισταμένους οἶνος
ρητινίτης καὶ ἄρτος ἐξ ἀραβοσίτου.
Τὰ στήθη ἀπάντων ἐκόσμου ἐθέση-
μα, ἅπερ διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χειρὸς
ἐτίθεισεν ὁ Κύριος Πρόξενος.

Τὴν ἐσπέραν τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐ-
τελείσθη λαμπαδηφορία. Ἡ ἐκκίνησις
ἐγένετο ἀπὸ τῶν προαυλίων τοῦ ναοῦ
Ἁγίου Λαζάρου, προηγούμενοι δὲ ἑλλη-
νικαὶ σημαῖαι. Τὸ πλῆθος ὑπερβαῖνον
τὰς τρεῖς γιλιάδας ἐπορεύθη ψάλλον
ἑθνικὰ ᾠσματα μέχρι τοῦ Προξενείου.
Ἄδυνατοῦμεν νὰ δώσωμεν περιγραφὴν
τοῦ μεγαλοπρεποῦς πανοράματος, ὅπερ
ἐξετυλίσσετο πρὸ τοῦ ἐκκλητικου θεα-
τοῦ, ἀποροῦντος τί νὰ θαυμάσῃ περισ-
σότερον τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἑθνικοῦ φρο-
νήματος τοῦ λαοῦ ἢ τὴν ζηλευτὴν
τάξιν, μεθ' ἧς φιλοτιμείται νὰ τὸ ἐκ-
δηλοῖ. Ὁ ἑθνικὸς ἤμνων ὕμνος ψαλλό-
μενος ὑπὸ πολλῶν νέων ἠβξανε τὸν ἐν-
θουσιασμὸν τοῦ πλήθους ἐκρηγνυμένου
εἰς οὐρανομήκεις ζητωκραυγὰς ὑπὲρ
τοῦ Ἔθους, τῆς ἐνώσεως τῶν ἀπαν-
ταχοῦ Ἑλλήνων, τοῦ Βασιλέως ἡμῶν

Γεωργίου, τοῦ Διαδόχου τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ Θρόνου καὶ ἀπάσης τῆς Βασι-
λικῆς Οἰκογενείας. Εἰς τὰς εὐγενεῖς
ταύτας ἐκδηλώσεις τοῦ λαοῦ ἐξέφρα-
σεν ὁ Κύριος Πρόξενος τὰς θερμὰς αὐ-
τοῦ εὐχριστίας, ἐξάρας διὰ μέτρων
τὸ εὐελπι μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ,
ἐδραζόμενον ἐπὶ τῆς ἀκαταγώιστου
ἠθικῆς αὐτοῦ ἰσχύος. Καὶ ὑπὸ τοὺς
ἦχους τῆς μουσικῆς παιανίζουσης ἐν

τῷ Προξενίῳ τὸν εἰς τὴν Ἑλευθερίαν
ὕμνον ἀπεχαιρέτισε τὸ πλῆθος τὸν
ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλευθέρας αὐτοῦ
Πατρίδος. Διελθὼν δὲ ἀπὸ τῆς παραλί-
ας διελύθη ἐν πλήρει τάξει, ἕνα ἐγ-
κάρδιον ἔχον, πόθον καὶ μίαν εὐχὴν,
ὅπως λίαν προσεγῶς ἐστιάσῃ τὴν ἔ-
θνικὴν, αὐτοῦ πανήγυριν εἰς τοὺς
κόλπους τοὺς μητρικοὺς.